

Civilizációk energiája

ORBÁN BALÁZS | A MINISZTERELNÖK
POLITIKAI IGAZGATÓJA

„Nem csak kenyéren és vízen él az ember” – írja a *Máté evangéliuma*. Ugyanakkor a „nem csak” kifejezés megmutatja, hogy a kenyérré és a vízre éppúgy szüksége van az embernek, mint a szellemi javakra. Sok szó esik manapság a Nyugat szellemi válságáról, a hagyományos értékek kiüresedéséről, az újmarxista irányzatok elnyomó jellegéről, a hazaszeretet, a hit és a család iránti elköteleződés visszaszorulásáról és arról, hogy a Nyugat a saját értékeit megtagadva képtelen lesz felvenni a kesztyűt a nála tettekresebb civilizációkkal. Ráadásul – ahogy a *Szentírás* is rávilágít – nem csak szellemi természetű problémák nehezítik a helyzetet. Az erőforrások feletti kontroll szintén szükséges előfeltétele egy civilizáció jó teljesítményének, mint ahogy a Nyugat felemelkedésének története erre tūpontosan rá is világít.

Közhely, hogy a Nyugat civilizációs előnyét fejlett technikájának, iparának és katonai erejének köszönhette. Ezek létrejöttében persze szerepet játszottak az olyan értékviszállások, mint a világ megismerésének keresztény parancsa, majd a felvilágosodás tudományos és politikai programja. Ahogy mondani szokták, benne volt a lehetőség a Nyugatban, a sikerhez azonban másra is szükség volt: természeti erőforrásokra. Az energiahordozók intenzív használata nélkül a Nyugat sosem tett volna szert ekkora versenyelőnyre. Ahogy egymást követték az ipari forradalmak, úgy nőtt meg civilizációnk energiaigénye, ami újabb energiahordozók használatát vonta maga után. E források feltárásában és kiaknázásában a Nyugat mindig is élen járt. Ez adta sikerének anyagi alapját, amire aztán a szellemi alapokat építeni lehetett. Most azonban érvényesülni látszik egyfajta „elsőből lesznek az utolsók” effektus. Energia-előállítás szempontjából fontos nyersanyagaink egyre inkább kimerülnek, s a külső területeken található erőforrások feletti ellenőrzés is kicsúszik a Nyugat kezéből.

„Az energiahordozók megléte egész civilizációk sorsát döntheti el”

Az 1900-as évek elején az öt legnagyobb energiahordozó-kitermelő között a nyugati civilizáció országait találjuk, az Egyesült Államokat, az Egyesült Királyságot, Németországot vagy Franciaországot, ma már csak az USA szerepel a top ötben. Európa jó pozíciója a kőolajra, a földgázra és – bizonyos kivételekkel – az atomenergiára épülő világrend alatt szépen elpárolgott. Hasonló a helyzet a 21. századi technológiához nélkülözhetetlen ritkaföldfémek esetében, ahol a kínai kitermelés egyedül meghaladja a következő országok teljes termelését.

Az előző évszázad nyersanyagversenyének igazi vesztese Európa, és a nyugati civilizáció államaiból csak az Egyesült Államok tartja relatíve jó pozícióját. Hogy ennek mekkora jelentősége van egyes régiók felemelkedése vagy lesüllyedése kapcsán? Hatalmas! Gondoljunk csak az Arab-félsziget szupergazdag olajállamaira. Az energiahordozók megléte egész civilizációk sorsát döntheti el.

Innen érthető meg, miért tart ki a német vezetés amellett, hogy a megújulóenergia-ipart az autóipar után a második stratégiai iparág rangjára emeli. Azzal ugyanis elméletben elensúlyozható lenne a hagyományos energiahordozók hiánya. Ez nemcsak az energiatünetlenség szempontjából fontos, hanem azért is, mert a németek is tudják, hogy az olcsó és korlátlan mennyiségben rendelkezésre álló energia adja a civilizációs fejlődés dinamikáját. Csakhogy a megújuló energiahordozókra való átállás rendkívül költséges, jelentős politikai nehézséget okoz, ráadásul a technológiához szükséges nyersanyagok részben továbbra is Európán kívül vannak.

Mindezt azért érdemes észben tartani, mert a civilizációk küzdelme nemcsak eszmék és társadalomszervezési módok küzdelme, hanem (nyers)anyagcsata is. Nekünk pedig egyelőre nincs működő stratégiánk arra, hogyan energetizáljuk újra saját kontinensünket. Enélkül viszont a világpolitika színpadán senki nem lesz kíváncsi az értékeinkre – és ami még rosszabb, az érdekeinkre sem.